

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/22/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2714202153
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2714202153.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a sudcov: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Anton Jaček, v právnej veci žalobcu: Ing. J. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXXX/XX, Q., proti žalovanej: I. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. XXXX/XX, Q., zastúpená advokátom: JUDr. Ľubomír Polák, Hurbanova 18, Senica, o vypratanie nehnuteľnosti, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Skalica č.k. 5C/108/2014-407 zo dňa 10. novembra 2020, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobcovi **s a p r i z n á v a** voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalovanej uložil povinnosť vypratať nehnuteľnosti zapísané Okresným úradom Skalica, katastrálny odbor, na liste vlastníctva č. XXXX pre obec Q., katastrálne územie Q. ako: pozemok v registri C, parcela č. 20326/67, zastavané plochy a nádvoria vo výmere 58 m² a stavba, rekreačná chata súpisné číslo XXXX postavená na parcele č. 20326/67, a to do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom II. rozhodol, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

2. Napadnutý rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 132 ods. 1 a 2, § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 150 ods. 1 a 2, § 151 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku.

3. Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že „žalobca v konaní preukázal listom vlastníctva, t.j. verejnou listinou, že je vlastníkom predmetných nehnuteľností. Vlastníctvo nadobudol od K. V. na základe darovacej zmluvy zo dňa 01.02.2017 (č.l. 213), vklad vlastníckeho práva bol povolený Rozhodnutím č. vkladu V70/2017 (č. l. 217) zo dňa 01.02.2017, ktorým Okresný úrad Skalica, katastrálny odbor, povolil vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Q.: pozemok registra C KN parc. č. 20326/67, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 58 m², a stavba rekreačná chata so súpisným č. XXXX na pozemku registra C KN s parc. č. 20326/67, zastavané plochy a nádvorie o výmere 58 m², v prospech žalobcu Ing. J. V.. Tieto nehnuteľnosti terajší žalobca žiada touto žalobou vydať - vypratať.

Predchádzajúca vlastníčka K. V. tieto nehnuteľnosti nadobudla na základe dedenia po manželovi G. V., zomrelom dňa XX.XX.XXXX. Táto skutočnosť vyplýva z Osvedčenia o dedičstve sp. zn. 11D/74/2015, Dnot 52/2015 zo dňa 20.07.2015 (č. l. 63-69).

Pôvodným vlastníkom predmetných nehnuteľností bol G. V., nar. XX.XX.XXXX, ktorý nadobudol vlastníctvo k pozemku na základe kúpnej zmluvy (č. I. 10 - 11) zo dňa 03.09.1999, ktorú uzatvorili Mesto Skalica ako predávajúci a G. V. ako kupujúci a tiež na základe výstavby rekreačnej chaty na základe stavebného povolenia.

Stavba - rekreačná chata bola postavená na základe stavebného povolenia (č. I. 7) vydaného Odborom pre výstavbu a vod. Hosp. rady Okresného národného výboru v Skalici č. 9184/59/16 zo dňa 06.01.1960 pre stavebníka G. V., na základe jeho žiadosti. Ku stavbe bolo určené súpisné číslo (č. I. 9) listinou o určení súpisného čísla vydanou Mestom Skalica č. 628/98-2 zo dňa 18.12.1998. Žiadateľ o určení súpisného čísla bol G. V.. V listine je uvedené, že predmetná stavba bola vybudovaná do roku 1976.

Žalovaná bola v konaní povinná preukázať, že žalobca nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností a že vlastníkom predmetných nehnuteľností sa pôvodne namiesto G. V. stal V. V., t.j. že V. V. počas svojho života nadobudol výlučné vlastníctvo k nehnuteľnostiam vedeným v katastrálnom území Q., pozemok registra C KN parc. č. 20326/67, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 58 m², a stavba rekreačná chata so súpisným č. XXXX, postavená na pozemku registra C KN s parc. č. 20326/67. Žalovaná tvrdí, že nehnuteľnosť bola vybudovaná ňou a jej manželom a ich deťmi svojpomocne. Chatu začala žalovaná s manželom budovať v roku 1960 a v roku 1963 sa zosobášili a na výstavbe pokračovali spolu. Hrubá stavba bola dokončená v roku 1967.

Pre rozhodnutie vo veci bolo podstatným, či právny predchodca žalovanej (v žalovanou tvrdenom vlastníctve) - nebôh V. V. počas svojho života nadobudol výlučné vlastníctvo k nehnuteľnostiam vedeným v katastrálnom území Q., parc. registra "C" a to parcela číslo 20326/67 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 58 m² a rekreačnej chaty číslo XXXX postavenej na parcele číslo 20326/67.

Pre tento prípad k nadobudnutiu vlastníckeho práva dochádza vtedy, ak sa vlastníkom konkrétnej veci a nositeľom subjektívneho vlastníckeho práva stane niekto, kto ním doposiaľ nebol, pretože vlastníkom tejto veci nebol nikto - nadobudnutie vlastníckeho práva k novovzniknutej veci (ako to malo byť podľa tvrdení žalovanej v prejednávanej veci). K nadobudnutiu vlastníckeho práva v danom prípade môže dôjsť, len ak sú splnené aj ďalšie zákonom predpísané podmienky, medzi ktoré patrí najmä spôsobilosť na právne úkony a spôsobilosť veci, o ktorej nadobudnutie ide, byť predmetom vlastníctva. Okrem toho zákon vždy vyžaduje aj náležitý právny dôvod tohto nadobudnutia. Stavba mala byť stavaná a postavená v roku 1960. V konaní bolo nesporným, že právny predchodca žalobcu mal v rozhodnom období plnú právnu spôsobilosť na nadobudnutie vlastníckeho práva ku spornej chate a táto bola spôsobilým predmetom vlastníctva či už podľa právnej úpravy platnej od januára 1960 do 31.03.1964 (zák. č. 141/1950 Sb. Občiansky zákonník) alebo právnej úpravy na ňu nadväzujúcej (zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník).

V konaní bolo nesporným, že o vznik vlastníckeho práva k novovytvorenej veci za účinnosti oboch práve citovaných právnych úprav išlo v prípade uskutočnenia stavby. V tejto súvislosti však treba rozlišovať, kedy vzniká stavba ako vec v právnom zmysle a kto je jej vlastníkom. Podľa ustálenej súdnej praxe (jestvujúcej aj v rozhodnom období) pre posúdenie okamihu vzniku stavby ako veci je rozhodujúci okamih, v ktorom je stavba vybudovaná minimálne do takého štádia, od ktorého počnúc všetky ďalšie stavebné práce smerujú už k dokončeniu takto druhovo i individuálne určenej veci. K tomuto v prípade nadzemných stavieb dochádza vytvorením stavu, keď je už jednoznačne a nezameniteľným spôsobom zrejme aspoň dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia. Od tohto okamihu všetky ďalšie práce smerujú iba k dokončeniu veci, ktorá už vznikla a niekomu patrí a je aj spôsobilým predmetom zmluvných dojednaní. Je irelevantné, že ešte nebolo vydané kolaudačné rozhodnutie, resp. že boli prípadne ešte dorábané iné časti stavby, pretože vznik stavby nie je totožný s jej stavebnou dokončenosťou. Všetko, čo takto k pôvodnej stavbe v dôsledku jej dostavby prirastie, patrí vlastníkovi pôvodnej, teda už vzniknutej veci. Ak ide o novovytvorenú stavbu, ktorá je samostatnou vecou v zmysle občianskeho práva platí, že ak nie je dohodnuté medzi zainteresovanými osobami inak, že stavebník sa stáva jej vlastníkom. Vlastníctvo k novozhotovenej stavbe nadobudne ten, kto uskutočnil stavbu s (právne relevantne preukázaným) úmyslom mať ju u seba (stavebník). Nie je rozhodujúce, komu bolo adresované rozhodnutie o stavebnom povolení (rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo 761/2001). Nebolo (a nie je) vylúčené, aby osoba, ktorá financuje stavbu z vlastných prostriedkov, prípadne aj ju buduje z vlastného materiálu a podieľa sa na nej vlastnou prácou, sa stala vlastníkom stavby napriek tomu, že stavebné povolenie bolo udelené (a kolaudačné rozhodnutie následne vydané) na meno inej osoby, ak táto situácia vznikla obchádzaním stavebných predpisov (NS ČR sp. zn. 2Cdon 1312/1996), prípadne aby sa vlastníkom stavby stala osoba odlišná od vlastníka pozemku (tu pozri R 155/1953, R 65/1972). Vlastníkom stavby sa preto stáva stavebník bez ohľadu na to, či staval z vlastného alebo cudzieho materiálu. Stavebníkom v zmysle občianskeho práva je potom ten, kto vykonal stavbu s úmyslom mať ju pre seba. Ide vlastne o vytvorenie novej veci spracovaním pre seba (spracovaním veci sa má na mysli použitie materiálu na výrobu novej

veci, bez ohľadu na to, či sa spracúva vlastný alebo cudzí materiál - § 125 OZ účinný do 31.3.1964 a § 135b O.z. účinný od 1.4.1964). V prípade konkurencie viacerých osôb, ktoré tvrdia, že sa podieľali na spracovaní veci s úmyslom vlastníť novú vec (ako celok) pre seba, je potrebné vyriešiť otázku, aký právny pomer existoval medzi týmito osobami, či a v akom smere sa prípadne dohodli o založení vlastníckych či spoluvlastníckych vzťahov k stavbe. Predovšetkým je potrebné vychádzať z obsahu dohody, ktorá bola medzi nimi uzavretá. Len takáto dohoda, ktorá nemusí byť písomná, zakladá spoluvlastníctvo, len ak z jej obsahu je zrejmé, že účastníci dohody chceli spoluvlastníctvo založiť. Ak stavbu vykonáva viac osôb, ktoré o vlastníctve k stavbe neuzavreli žiadnu dohodu, pričom z konkrétnej situácie sa nedá vyvodiť, že malo ísť o stavbu vo vlastníctve len niektorých z týchto osôb, stavebníkmi sú všetky tieto osoby, ktoré sa stávajú podielovými spoluvlastníkmi stavby.

V prejednávanej veci bolo podstatným, že žalovaná svoju obranu postavila na jedinom pre rozhodnutie vo veci podstatnom skutkovom tvrdení uvedenom vo vyjadrení k žalobe, že stavbu rekreačnej chaty súpisného čísla XXXX postavenej na parcele číslo 20326/67 v katastrálnom území Q. postavil sám V. V. (teda nadobudol k nej vlastnícke právo novovytvorením veci) po dohode (sledujúcej obchádzanie platných stavebných predpisov) s jeho bratom G. V., ktorý mal len ako fingovaný stavebník od príslušných úradov získať stavebné povolenie na výstavbu takejto rekreačnej chaty.

Súd je názoru, že žalovaná na preukázanie tohto základného a podstatného skutkového tvrdenia počas súdneho konania neprodukovala v konaní žiaden dôkaz, že V. V. uskutočnil stavbu - vytvorením stavu, keď už jednoznačne a nezameniteľným spôsobom bolo zrejmé jej dispozičné riešenie, s právne relevantne preukázaným úmyslom mať ju už v čase jej takéhoto uskutočňovania - teda nie neskôr, niekoľko rokov po jej dokončení, pre seba ako stavebník. Preukazovanie prípadného neskoršieho úmyslu zápisu vlastníckeho práva v prospech právneho predchodcu žalovanej ku stavbe bolo totiž právne irelevantným pre rozhodnutie vo veci. Žalobca takéto skutkové tvrdenie žalovanej poprel.

Zo stavebného povolenia z roku 1960 vyplýva, že toto bolo vydané na základe žiadosti G. V. ako stavebníka rekreačnej chaty. Stavebníkovi bol za účelom stavby povolený odber stavebných hmôt 4.000 ks tehál, 2 m³ dreva, 640 ks krytiny, 10 q cementu a 5 q vápna.

G. V. - stavebník vo svojej výpovedi uviedol, že chata v Skalických horách bola postavená v priebehu roka 1960. Stavali ju spoločne s bratom V. V. a pri výstavbe im pomáhali jeho otec, jeho spolupracovník V., ktorý je nebohý, potom pán B. ako murár, T. J. ako murár, pán B. F.. Materiál na stavbu tejto chaty uhrádzal on sám a taktiež jeho brat V. V. si uhrádzal materiál na stavbu jeho rodinného domu (V. V.). Rodinný dom V. V. tak isto stavali spoločne a pomáhali im pri výstavbe tí istí ľudia, ktorých uvádzal. Rodinný dom, ktorý staval brat V. V. bol tak isto postavený v priebehu jedného roka, nakoľko v tom čase bola podmienka, že musí byť postavený v období jedného roka.

Žalovaná uviedla vo svojej výpovedi, že sa s manželom V. V. spoznala v júli 1962 a to na chate v Skalických horách, ktorá je predmetom tohto konania. Táto chata bola vtedy už postavená. Do tejto chaty vtedy, keď sa spoznali, chodieval jej manžel. Na oslave bol vtedy aj brat jej manžela G. V. a taktiež aj jeho brat V. V.. O rok uzatvorili manželstvo, predmetnú chatu vtedy nevyužívali, lebo chceli na rodinnom dome, ktorý vlastnil jej manžel, urobiť si aspoň jednu izbu, aby tam mohli bývať. Manžel jej potom povedal, že chatu v Skalických horách staval on a žalobca mu len pomáhal. V roku 1994 začala v tejto chate bývať, nakoľko si v Skalických horách našla aj zamestnanie. Z uvedeného vyplýva, že žalovaná nemá žiadnu priamu vedomosť o tom, kto staval predmetnú chatu a ako sa súrodenci dohodli ohľadom vlastníctva, dokonca neuviedla, že by jej manžel mal byť vlastníkom chaty a na základe čoho. Skutočnosť že G. V. chatu postavil a považoval sa za jej vlastníka potvrdil svedok Ing. B. V. - syn G. V., ktorý uviedol že na chatu chodil s rodičmi, počas detstva. Vedel že chatu postavil jeho otec pred uzavretím manželstva. Tiež súčasný žalobca vo výpovedi uviedol, že jeho otec vlastnil a užíval chatu v Skalických horách. Taktiež K. V. - manželka G. V. potvrdila, že na chatu chodila s manželom v začiatku 60. rokov, kým sa im nenarodil syn. Manžel jej povedal, že chata je v jeho vlastníctve.

Svedok F. V. - syn žalovanej uviedol, že si myslel že chata patrí jeho rodičom, lebo na chatu chodil pomáhať, pokiaľ sa stavala. Daň z nehnuteľnosti platila jeho mama, tak, že keď túto daň zaplatil strýko G. V., povedal mu akú sumu zaplatil a on toto povedal mame a zobral peniaze od mami a tieto dal strýkovi G.. Z tejto výpovede vyplýva, že platiteľom dane z nehnuteľnosti za uvedenú chatu bol G. V. a nie V. V.. Svedok P. V. - syn G. V. uviedol, že na chatu v Skalických horách chodieval s kamarátmi, ktorý mu pomáhali robiť na chate obklady z vnútra chaty z latkového profilu, robil tam kanalizáciu, WC a žumpu, natierali aj plechovú strechu, tiež prehlbovali studňu, ktorá sa nachádza v garáži. Jemu vychádzalo, že vlastníkom chaty v Skalických horách je jeho otec V. V., toto mu vychádzalo z toho, ako o tejto chate rozprával.

Svedkyňa K. V. - dcéra žalovanej uviedla, že počas obdobia, keď bývala s rodičmi chodievala s nimi na chatu do Skalických hôr. Počas uvedenej doby sa robili úpravy a tiež aj prestavba chaty. Tieto opravy a

úpravy robil prevažne jej otec s jeho priateľmi. Chata sa prerobila, upravovalo sa celé okolie chaty, toto financoval jej otec. Čo sa týka vlastníctva, otec spomínal a taktiež aj strýko G. V., že keď bol ešte jej otec slobodný, začal stavať rodinný dom na O. ulici v Q., počas tohto obdobia chcel postaviť aj chatu, ale nedostal stavebné povolenie z dôvodu že bol slobodný a už mal jedno stavebné povolenie a to na rodinný dom, preto sa mal dohodnúť so svojím bratom G. V., že stavebné povolenie bude vystavené na G. V. a stavbu chaty bude financovať jej otec a neskôr táto chata bude prepísaná, čo sa týka vlastníctva na jej otca, k čomu však nedošlo.

Žalovaná a ani jej deti nemohli mať priamu vedomosť o tom, že by sa stavebník - G. V. dohodol s V. V. o tom, že by sa predmetná chata stavala do vlastníctva V. V., nakoľko táto chata sa postavila v roku 1960, t.j. ešte predtým, ako sa V. V. spoznal so žalovanou. Následné stavebné úpravy chaty a jej prípadná dostavba bez iných právnych skutočností nemohli zmeniť vlastníctvo tejto chaty. O existencii dohody, a o prípadných právnych následkoch takejto dohody žalovaná neprodukovala v konaní žiadny dôkaz.

Ďalší svedkovia v konaní sa vyjadrovali k obdobiu po roku 1960, t.j. po postavení predmetnej chaty. J. A. uviedol, že s G. V. sa začal stretávať od roku 1974 v Skalických horách. V. V. chodil pomáhať s prácami na chate. Myslel si že chata je vo vlastníctve V. V., lebo on na tú chatu chodil. Svedok F. A. sa tiež vyjadroval k dobe od roku 1973. Na chate vídal väčšinou žalovanú a jej rodinu, tiež V. V.. Svedok Mgr. F. V. uviedol, že na chatu chodieval so žalobcom počas študentských rokov, kľúče od chaty im dával otec žalobcu. Tieto svedecké výpovede nepreukazujú, že po výstavbe chaty v roku 1960 sa jej vlastníkom stal V. V..

Rekreačnej chate bolo pridelené súpisné číslo (č. I. 9) rozhodnutím vydaného mestom Skalica č. 628/98-2 zo dňa 18.12.1998, na základe žiadosti stavebníka - G. V. pôvodný žalobca. Z platobných výmerov na daň z nehnuteľnosti (č. I. 81 - 82) zo dňa 06.06.2005 a dňa 12.04.2007 vyplýva, že daň z nehnuteľností za chatu platil G. V., taktiež uhradil aj miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Žalovaná sa súdnou cestou nedomáhala vyriešenia vlastníctva predmetnej chaty ihneď potom, ako sa v dedičskom konaní po manželovi V. V. dozvedela že chata nie je zapísaná ako vlastníctvo jej bývalého manžela V. V. (spis Štátneho notárstva v Senici Dnot 495/93). Z uvedených skutočností vyplýva, že žalovaná v konaní dôkazmi nepreukázala, že vlastníkom nehnuteľností v katastrálnom území Q. - pozemok v registri C, parcela č. 20326/67, zastavané plochy a nádvorie vo výmere 58 m² a stavba, rekreačná chata súpisné číslo XXXX postavená na parcele č. 20326/67, bol jej manžel V. V. a že tieto nehnuteľnosti nie sú toho času vo vlastníctve žalobcu. Žalovaná dôkazmi nepreukázala, že V. V. by bol stavebníkom tejto chaty s úmyslom mať chatu pre seba. Neuniesla tak v tomto konaní dôkazné bremeno. Žalovaná nemohla mať priamu vedomosť o výstavbe chaty, nakoľko s V. V. sa zoznámila v roku 1962, keď už bola chata postavená. V ďalšom období, pokiaľ na chate V. V. so žalovanou vykonávali ďalšie stavebné práce, jedná sa len o dostavbu, prípadne dokončenie a vylepšenie chaty, a takéto práce nemohli bez ďalšieho zmeniť pôvodné vlastníctvo chaty.

Potom žalobca (ako žalovanou nespochybnený vlastník) má právo v zmysle § 123 Občianskeho zákonníka predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním a tiež má právo na ochranu svojho vlastníctva proti tomu, kto obmedzuje tieto jeho práva. Žalovaná užíva vlastníctvo žalobcu bez právneho dôvodu, t.j. bez právneho dôvodu žalobcu obmedzuje v jeho vlastníckych právach. Žalovaná v konaní tiež nepreukázala, že by mala právo užívať predmetnú nehnuteľnosť na základe určitého právneho vzťahu so žalobcom. Žalovaná so žalobcom neuzatvorila zmluvu o nájme nehnuteľnosti, resp. inú zmluvu, na základe ktorej by oprávnené nehnuteľnosť užívala, takúto skutočnosť ani v konaní netvrdila. Žalobca má preto právo domáhať sa v zmysle ustanovenia § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka vydania svojej veci od žalovanej, ktorá túto vec - chatu žalobcovi neprávom zadržuje.

Na základe uvedeného súd rozhodol o povinnosti žalovanej vypratať nehnuteľnosti v katastrálnom území Q. - pozemok v registri C, parcela č. 20326/67, zastavané plochy a nádvorie vo výmere 58 m² a stavba, rekreačná chata súpisné číslo XXXX postavená na parcele č. 20326/67. Súd na vypratanie nehnuteľnosti určil žalovanej lehotu v trvaní 30 dní od dňa právoplatnosti rozsudku v zmysle § 232 ods. 3 C.s.p., nakoľko aj keď je základná zákonná lehota na plnenie v trvaní tri dni, u žalovanej sa jedná o dobu, počas ktorej bude musieť opustiť nehnuteľnosť, ktorú užívala dlhú dobu a bude si musieť zariadiť bývanie v novom bydlisku. Vzhľadom k tomu je takáto lehota na plnenie primeraná.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcovi priznal voči žalovanej podľa pomeru jeho úspechu vo veci nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, keďže v konaní mal žalobca plný úspech. O výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia súdny úradník samostatným uznesením.

4. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalovaná. Žiada, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Žalovaná žiada priznať trovy konania v plnej výške. Podľa názoru žalovanej súd rozhodol predčasne bez zabezpečenia si všetkých dôkazov. Konanie bolo na dlhšiu dobu prerušené za účelom zabezpečenia si listiny, ktorá je podľa žalovanej falošná a viedla k falošnému zápisu vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcu. Žalovaná žiadala súd o zabezpečenie tejto listiny vzhľadom k tomu, že nie je schopná listinu zabezpečiť. Základom sporu je dôkaz archívu katastra z roku 1999, LV č. XXXX listina - žiadosť o zápis rekreačnej chaty č. XXXX, postavená na parc. č. 20326/27 v prospech vlastníka G. V. v podiele 1/1. Žalovaná navrhla listom z 25.07.2016 na OÚ Skalica katastrálny odbor možnosť odstrániť chybu v katastrálnom operáte. Jednalo sa o preukázanie vlastníctva v prospech G. V.. Žalovaná dostala z katastra list zo dňa 29.07.2016, v ktorom bola odpoveď v tom zmysle, že chata č. XXXX v k.ú. Q., ktorá je predmetom súdneho sporu bola zapísaná na príslušné LV v prospech vlastníka G. V. ešte v roku 1999 a to na základe listiny - žiadosť o zápis v prospech vlastníka G. V. v celosti 1/1. Žalovaná žiadala, aby súd zabezpečil tento dôkaz. Súd vykonal dopyt na príslušný kataster a prišla odpoveď, že uvedená listina sa nachádza v Ústrednom archíve E. F., pričom do budovy sa kataster nemôže dostať z dôvodu sporu s majiteľom budovy. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o strategický dôkaz potrebný na právne posúdenie celej veci žalovaná na dôkazu trvá. Žalovaná zistila, že príslušný archív patrí pod Geodetický a kartografický ústav v Bratislave a samotný archív sa nachádza v E. F.. Poukazuje tiež na to, že kataster doručil spis RI 1077/84, jedná sa o spis darovacej zmluvy ktorou manžel žalovanej V. V. daroval právnenému predchodcovi žalobcovi G. V. role na ktorých neskôr G. V. si urobil vinohrad. Táto zmluva je omylom vedená na príslušnom LV ako titul nadobudnutia chaty č. XXXX postavenej na parc. č. 20326/27 v prospech vlastníka G. V.. Medzi účastníkmi nie je sporná táto darovacia zmluva. Žalovaná sa cíti rozhodnutím súdu poškodená, pretože predmetnú chatu stavala ona so svojim nebohým manželom a považuje ju za svoje vlastníctvo, pričom právny predchodca žalobcu si vlastníctvo k chate privlastnil práve touto špekulačnou listinou. Dôvodí aj tým, že štát poškodzuje svojich občanov a to tak, že nevie zabezpečiť dostupnosť dôkazu, ktorý je zabezpečený v archíve bez možnosti tento dôkaz získať. Občania by nemali doplácať na neschopnosť štátu plniť si svoje ústavné povinnosti. Súd tým, že nezabezpečil dôkaz, odňal žalovanej na spravodlivý proces. Navrhuje preto, aby odvolací súd rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca. V predmetnej veci sa jedná o žalobu o vypratanie nehnuteľnosti, pričom v základe je zrejмый vlastník nehnuteľnosti. Cez to všetko sa žalovaná strana od samého počiatku sporu snaží vyvolávať otázku vlastníctva predmetnej nehnuteľnosti, bez predloženia akýchkoľvek dôkazov. Otec žalobcu G. V. predmetnú nehnuteľnosť postavil v roku 1960, listina o určení súpisného čísla je vydaná Mestom Skalica v roku 1998, pozemok pod chatou kúpil v roku 1999, nakoľko do tej doby to nebolo možné. Otec žalobcu v priebehu roka 1992 zistil, že žalovaná sa bez jeho povolenia do tejto chaty nastahovala a začala ju užívať. Niekoľko krát ju vyzýval, aby predmetnú nehnuteľnosť opustila, čo nevykonala. Žalovaná sa pokúšala o zaradenie tejto nehnuteľnosti do dedičského konania po jej nebohom manželovi V. V. v roku 1992, kedy tento zomrel, čo notárka samozrejme odmietla, nakoľko tento nikdy nebol vlastníkom uvedenej nehnuteľnosti a teda nemohla byť predmetom dedičského konania. V roku 2016 podala žiadosť o určenie vlastníckeho práva, konanie o určenie vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti, ktoré podala I. V., vedenom na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 3C/82/2016 bolo dňa 04.11.2019 rozsudkom zamietnuté a Krajským súdom Trnava pod sp. zn. 26Co/14/2020 zo dňa 15.07.2020 bol rozsudok prvej inštancie potvrdený. Doposiaľ žalovaná strana nepredložila žiaden vecný dôkaz, že by jej predmetná nehnuteľnosť mohla patriť. V konaní predložila iba potvrdenie mesta Skalica o pridelení súpisného čísla, pričom na tomto nie je uvedené o akú nehnuteľnosť sa jedná. Nepredložila žiadnu listinu o pridelení súpisného čísla. Osobne má za to, že uvedené potvrdenie prislúcha k vinohradníckemu domčeku, ktorý v tom období vlastnil jej nebohý manžel V. V. a ktorý sa nachádzal v inej lokalite mesta Q. ako nehnuteľnosť ktorá je predmetom sporu. Je samozrejme, že daný dôkaz nezakladá žiadny predpoklad vlastníckeho práva, ani nie je jeho súčasťou a ani nie je spojený s vznikom vlastníctva. Žalovaná strana počas celého konania vyvíja snahu, aby dôkazy do konania zabezpečoval súd, dokonca pri jednom prejednaní na Okresnom súde Skalica právny zástupca žalovanej navrhol, aby dôkaz, a to spisový materiál z archívu katastrálneho úradu zabezpečil žalobca, a tak preukázal vlastnícke právo, čo považuje za absolútny amaterizmus. Žalovaná strana sa celé konanie snaží vyvolať dojem, že v danom spisovom materiáli je nejaká falošná listina, pričom toto tvrdenie doposiaľ nepodložili žiadnym dôkazom a je to iba ich klamlivé tvrdenie. Je tu viditeľná snaha súdne konanie čo najviac predlžovať za účelom, aby I. V. mohla túto nehnuteľnosť naďalej neoprávnene užívať. Nesplnenie si povinnosti označiť a predložiť dôkazy významných z hľadiska hmotného práva

jednotlivou stranou sporu, musí súd vyhodnotiť ako situáciu dôkaznej núdze a strana sporu, na ktorej leží dôkazná povinnosť a túto si nesplní, musí počítat' s neúspechom. Ako aj uviedol súd pri rozhodovaní o žalobe o určenie vlastníckeho práva, listina blokovaná v archíve nemôže prispieť k inému rozhodnutiu o žalobe o určenie vlastníckeho práva ako jej zamietnutím, nakoľko právne vysporiadanie vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti prišlo až po smrti V. V., čo tvrdí aj strana žalovaných. Obdobné možno konštatovať aj v konaní o vypratanie nehnuteľnosti. Žalovaná počas celého konania predkladala niekoľko tvrdení, na základe ktorých si myslí, že je vlastníčkou nehnuteľnosti. Najskôr tvrdila, že uvedenú nehnuteľnosť stavala spolu s manželom V. V., potom že uvedenú nehnuteľnosť staval jej manžel V. V., potom tvrdila, že nehnuteľnosť staval V. V. s G. V., ale vlastníkom nehnuteľnosti bol jej manžel V. V. a napokon tvrdila, že nehnuteľnosť staval G. V. a prišlo k ústnej dohode medzi ním a V. V., že nehnuteľnosť bude vo vlastníctve V. V.. Má za to, že žalovaná si nesplnila povinnosť pravdivo opísať dané skutočnosti a počas celého konania je u nej evidentná snaha klamať a zavádzať za účelom vyvedenia predstavy, že by čo len hypoteticky mohla byť vlastníčkou nehnuteľnosti. Ak strana nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže ani splniť dôkaznú povinnosť. Dôkazy predložené žalovanou nedokazujú jej tvrdenie o vlastníctve chaty V. V.. Navrhuje napadnutý rozsudok prvej inštancie potvrdiť.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 365 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. e) Civilného sporového poriadku), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie i v medziach daných rozsahom (§ 379 Civilného sporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku), s prihliadnutím ex officio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku), súc pri tom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 Civilného sporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

7. Predmetom konania je rozhodovanie o požiadavke žalobcu na uloženie povinnosti žalovanej vypratáť nehnuteľnosti zapísané Okresným úradom Skalica, katastrálny odbor, na liste vlastníctva č. XXXX pre obec Skalica, katastrálne územie Q. ako: pozemok v registri C, parcela č. 20326/67, zastavané plochy a nádvorcia vo výmere 58 m² a stavba, rekreačná chata súpisné číslo XXXX postavená na parcele č. 20326/67, a to do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalovanej je predmetom odvolacieho konania posúdiť, či súd prvej inštancie vykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností.

8. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a preto nemôže dať za pravdu odvolateľke. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

9. Podstata odvolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e) Civilného sporového poriadku spočíva v takej skutočnosti, že ak strana sporu navrhla vykonanie dôkazov, ktoré boli spôsobilé preukázať právne významnú skutočnosť pre rozhodnutie vo veci samej a súd ich nevykonal, vzniká nedostatok v skutkových zisteniach, ktoré treba odstrániť.

10. Podľa Článku 8 Civilného sporového poriadku strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

11. Vo vzťahu k odvolacej argumentácii žalovanej, v ktorej namietala okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal jej navrhnutý dôkaz zabezpečením listiny, považuje odvolací súd za potrebné ako prvoradé uviesť, že dokazovanie je možno vymedziť ako osobitnú činnosť súdu zameranú na získavanie poznatkov o veci, ktorá je predmetom súdneho konania. Povinnosť navrhnúť alebo označiť dôkazné prostriedky je v sporovom konaní povinnosťou strán, ktorá im bola všeobecne uložená v ustanoveniach § 132 ods. 1 v spojení s § 185 Civilného sporového poriadku. Ide o povinnosť tej zo strán, ktorá tvrdí skutočnosť, ktorá má byť v konaní preukázaná. Povinnosť strán tvrdiť určité potrebné skutočnosti v sporovom konaní ovládanom prejednávacou zásadou sa nazýva povinnosť tvrdenia a vzťahuje sa vždy na konkrétnu skutočnosť stranou uvádzanou. V prípade, že ju strana splnila, platí, že uniesla bremeno tvrdenia. Existencia tvrdenej skutočnosti podmieňuje existenciu dôkaznej povinnosti, teda povinnosti strany označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Dôkazným bremenom sa rozumie zodpovednosť strany za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia, a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej i v prípadoch, kedy určitá skutočnosť, významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, nebola pre nečinnosť strany preukázaná (resp. objektívne nemohla byť preukázaná) a kedy výsledky zhodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať záver ani o pravdivosti tejto skutočnosti, ani o tom, že by táto skutočnosť bola nepravdivá. Dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností leží potom na tej strane, ktorá z jej existencie vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o tú stranu, ktorá existenciu týchto skutočností tiež tvrdí.

12. O tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, rozhoduje vždy súd a procesný predpis strane priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnúť. To znamená, že súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou strane odhatie možnosti konať pred súdom. Súd prvej inštancie správne nevyhovел návrhu žalovanej na vykonanie dôkazu listinou a to žiadosť o zápis rekreačnej chaty č. XXXX, postavená na parc. č. 20326/27 v prospech vlastníka G. V. v podiele 1/1. Súd prvej inštancie vykonal dostatočnú snahu o zabezpečenie tohto dôkazu a za týmto účelom aj prerušil konanie. Nakoniec vychádzal aj zo skutočností vyplývajúcich z právoplatne skončeného konania sp. zn. 3C/82/2016, v ktorom bol návrh na vykonanie totožného dôkazu zamietnutý z dôvodu nadbytočnosti a nehospodárnosti, keďže sa jedná o listinu osvedčujúcu skutočnosť, ktorá nastala po smrti V. V. a nemohla mať preto význam pre rozhodnutie vo veci (bližšie bod 48. napadnutého rozsudku). Odvolací súd preskúmaním odvolacej námietky žalovanej dospel v zhode so súdom prvej inštancie k záveru, že ani zabezpečenie žiadanej listiny nemohlo žiadnym spôsobom ovplyvniť zistený skutkový stav vyplývajúci z dovtedy vykonaných dôkazov, nakoľko nebol spôsobilý preukázať právne významné skutočnosti pre rozhodnutie vo veci samej. Súd prvej inštancie preto svojím postupom žalovanú nevyklúčil z realizácie procesného práva navrhovať dôkazy, ktoré jej procesný predpis priznáva a správne tento návrh na doplnenie dokazovania ako neúčelný zamietol. Odvolacia námietka žalovanej, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnutý dôkaz potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností, je tak neopodstatnená.

13. V tejto súvislosti odvolací súd ešte uvádza, že zo znenia ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e) Civilného sporového poriadku vyplýva, že citovaný dôvod na odvolanie nie je daný v prípade každého opomenutia vykonania navrhnutého dôkazu, ale len v prípade, pokiaľ súd prvej inštancie nevykonal dôkazy navrhované stranou sporu s uvedením konkrétnych skutočností, ktoré majú byť preukázané a sú potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, teda dôkazy, ktoré by boli spôsobilé preukázať právne významnú skutočnosť pre rozhodnutie vo veci samej. O takýto prípad však v preskúmanom prípade nešlo, a preto nebolo možné vyhodnotiť odvolaciu argumentáciu žalovanej vo vzťahu k pochybeniu súdu prvej inštancie v skutkových zisteniach za opodstatnenú.

14. Vo vzťahu k výroku o nároku na náhradu trov konania žalovaná v odvolaní neuviedla žiadne konkrétne odvolacie námietky. Nakoľko odvolací súd považuje preskúmaný rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny, keď žalovaná žiadnym relevantným spôsobom správnosť výroku o nároku na náhradu trov konania v rozsudku súdu prvej inštancie vychádzajúceho z tzv. zásady úspechu nespochybnila (v prípade ktorého ani odvolací súd nezistil žiadne zjavné dôvody jeho nesprávnosti), nie je jej odvolanie opodstatnené.

15. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

16. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovení § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pričom v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnom skončení veci.

17. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).